

POSTANOWIENIE

Dnia 1 czerwca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa W. K.

przeciwko K. K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 1 czerwca 2011 r.,

zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Okręgowego

z dnia 25 lutego 2010 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 25 lutego 2010 r. odrzucił, jako nieopłacone, zażalenie pozwanego K. K. na postanowienie tego Sądu z dnia 9 listopada 2009 r. odrzucające wniosek pozwanego o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego z dnia 18 czerwca 2009 r. Sąd wyjaśnił, że zażalenie wraz z wnioskiem o zwolnienie od opłaty sądowej zostało wniesione przez zawodowego pełnomocnika pozwanego bez uiszczenia opłaty podstawowej w kwocie 30 zł, mimo że art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 10 marca 2007 r., przewidywał obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej w kwocie 30 zł od zażalenia zawierającego wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych już w chwili złożenia zażalenia. Oznacza to, że zgodnie z art. 130² § 3 k.p.c. zażalenie wniesione bez uiszczenia wskazanej opłaty podlegało odrzuceniu bez wezwania do uzupełnienia braków w zakresie opłat.

Pozwany w zażaleniu na to postanowienie zarzucił naruszenie art. 14 ust. 2 i art. 100 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (powoływanej dalej jako „u.k.s.c.”) w brzmieniu obowiązującym przed dniem 10 marca 2007 r., przez uznanie, iż pełnomocnik pozwanego wnosząc zażalenie, w którym zawarty był wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, powinien był uiścić opłatę podstawową w wysokości 30 zł już w chwili złożenia tego środka zaskarżenia oraz art. 130² § 3 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 lipca 2009 r., przez uznanie, iż powołany przepis zobowiązywał sąd do odrzucenia środka zaskarżenia wniesionego przez profesjonalnego pełnomocnika, również w sytuacji, w której w zażaleniu został zawarty wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, a nie została uiszczona opłata podstawowa w kwocie 30 zł.

We wnioskach skarżący domagał się uchylecia postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 25 lutego 2010 r. i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Oplata podstawowa, przewidziana w art. 14 u.k.s.c., pobierana jest w sprawach, w których przepisy nie przewidują opłaty stałej, stosunkowej lub tymczasowej. Stanowi ona minimalną opłatę, którą strona jest obowiązana uiścić od pisma podlegającego opłacie. Zgodnie z art. 14 ust. 2 u.k.s.c., mającym – mimo jego uchylenia – zastosowanie w niniejszej sprawie na podstawie art. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2007 r. Nr 21, poz. 123), opłatę podstawową pobiera się także od podlegających opłacie pism wnoszonych przez stronę zwolnioną od kosztów sądowych przez sąd, chyba że ustawa stanowi inaczej. Zasadę tą potwierdzał art. 100 ust. 2 zd. 2 u.k.s.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji, stanowiący, że strona, której sąd przyznał całkowite zwolnienie od kosztów sądowych, ma obowiązek uiścić opłatę podstawową, o której mowa w art. 14, od wszystkich pism podlegających opłacie, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Zgłoszenie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych powoduje ten skutek, że obowiązek uiszczenia należnej opłaty zostaje odsunięty w czasie. Zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą Sądu Najwyższego, w sytuacji, w której pismo podlegające opłacie zawiera wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, należy najpierw rozpoznać ten wniosek, a dopiero w razie odmowy żądać opłaty (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2006 r., V CZ 83/06 – nie publ. poza bazą elektroniczną Lex nr 607579 i powoływane w nim orzecznictwo). Obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej powstanie dopiero w razie uwzględnienia wniosku i przyznania stronie całkowitego zwolnienia od kosztów sądowych. Artykuł 100 ust. 2 zd. drugie u.k.s.c. w poprzednim brzmieniu nakładał bowiem obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej na stronę, której sąd przyznał całkowite zwolnienie od kosztów sądowych. Jeżeli natomiast wniosek o zwolnienie od kosztów zostanie oddalony w całości lub w części, zaktualizuje się obowiązek uiszczenia stosownej opłaty stałej lub stosunkowej, nie zaś opłaty podstawowej. W konsekwencji skoro w momencie wniesienia przez pełnomocnika pozwanego zażalenia zawierającego wniosek o zwolnienie od opłaty od tego środka zaskarżenia obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej jeszcze nie istniał –

odrzucenie zażalenia z powodu nieuiszczenia tej opłaty przez pozwanego było błędne i naruszało przepisy wskazane przez skarżącego w zażaleniu.

Z tych względów na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zd. 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. zaskarżone postanowienie należało uchylić.